

ZAMYŠLENÍ NAD PŘEDBĚŽNÝMI VÝSLEDKY SLDB 2001

Předběžné výsledky SLDB přinesly nepochybně řadu podnětů pro úvahy o vývoji osídlení. Z článku Dr. Andrieho vyplývá, že ze souboru měst nad 10 tisíc obyvatel (který zahrnuje 133 subjektů) pouze 52, výrazně méně než polovina, zaznamenala přírůstek počtu obyvatel.

Významnější je však skutečnost, že nárůst o více než 1 000 obyvatel zaznamenalo pouze 5 měst a nárůst o více než 500 obyvatel pouze dalších 13 měst.

Naopak větší pokles než 1 000 obyvatel zaznamenalo 25 měst, z toho pokleslo o více než 2 000 obyvatel 9 měst a z toho poklesla o více než 5 000 obyvatel čtyři města.

Ze současných krajských měst zaznamenaly nárůst jen České Budějovice (+ 1 633 obyv.) a Olomouc (+ 507 obyv.),

největší pokles (v %) zaznamenala západočeská města Plzeň (- 3,89 %) a Karlovy Vary (- 3,92 %). Tato skutečnost je vzhledem k jejich poloze a atraktivitě i vzhledem k nabídce pracovních příležitostí (nad průměr ČR) překvapující.

Ze statutárních měst (mimo města krajská) došlo k nárůstu u Havířova (+ 976 obyv.) a Kladna (+ 25 obyv.), naopak k poklesu u Opavy (- 1 044 obyv.).

V první dvacítkě měst (dle absolutního nárůstu) jsou:

- 3 zástupci Jihočeského kraje (Č. Budějovice, J. Hradec, Č. Krumlov),
- 3 zástupci Středočeského kraje (Neratovice, M. Boleslav, Benešov),
- 2 zástupci kraje Vysočina (Žďár n. S., Třebíč),
- 1 zástupce kraje Karlovarského (Cheb),

- 1 zástupce kraje Pardubického (Vysoké Mýto),
- 1 zástupce kraje Královéhradeckého (Náchod),
- 1 zástupce kraje Olomouckého (Olomouc),
- 1 zástupce kraje Jihomoravského (Břeclav),
- 1 zástupce kraje Zlínského (Kroměříž),
- 2 zástupci kraje Ústeckého (Jirkov, Krupka),
- 4 zástupci kraje Moravskoslezského (Havířov, Bruntál, N. Jičín, Krnov).

Přírůstek obyvatel ve městech v územích (okresech) s největší mírou nezaměstnanosti v rámci ČR je nepochybně paradoxem vývoje v období 1991 – 2001.

Ze současných okresních měst (mimo dvě výše uvedená města krajská) byl pozitivní vývoj v krajích:

Středočeském:	M. Boleslav, Benešov, Kladno
Jihočeském:	J. Hradec, Č. Krumlov, Tábor, Písek, Písecká, Prachatice
Plzeňským:	Klatovy
Karlovarským:	Cheb, Sokolov
Ústeckém:	–
Libereckém:	–
Královéhradeckém:	Náchod, Rychnov n. K., Trutnov
Pardubickým:	Svitavy, Chrudim
Vysočina:	Žďár n. S., Třebíč, Pelhřimov, H. Brod
Jihomoravským:	Břeclav
Zlínském:	Kroměříž, U. Hradiště
Olomouckém:	–
Moravskoslezským:	Bruntál, N. Jičín

Ve městech pod 10 tis. obyv. byl největší nárůst obyvatel u měst: Milovice (+ 2 899), Týn n. Vltavou (+ 1 385), Ralsko (+ 878), Trmice (+ 878), Lázně Boh-

daneč (+ 831), Štětí (+ 772), V. Hamry (+ 666), Zákupy (+ 633), Hostivice (+ 628), Mikulov (+ 627), Chotěboř (+ 573), Rokytnice v O. h. (+ 560), Kdyně (+ 560), Velešín (+ 546), H. Bříza (+ 517), Nejdek (+ 507). U dalších obcí pak u obcí: Jesenice (+ 728), Kamenice (+ 575), Luštěnice (+ 567), Hrdějovice (+ 544), Psáry (+ 509).

Ve třech případech se jedná o obnovu osídlení v bývalých vojenských prostorech Mladá (Milovice, Luštěnice) a Ralsko (Ralsko).

Výrazný nárůst zaznamenala některá sídla v okolí (příměstském území) hl. m. Prahy a Českých Budějovic (uvedeny jen obce s přírůstkem nad 500 obyvatel).

Zatímco vývoj ve středočeském a jihočeském prostoru v podstatě potvrdil předpoklady vycházející z vysokého potenciálu území (kulturně historického, přírodního i sociálně ekonomického), v jiných regionech ČR lze vývoj obyvatel považovat za značně problematický. Úbytek zaznamenala nejen téměř všechna krajská města a značná část měst okresních, ale i řada

dalších významných center s vysokým potenciálem (vč. polohového).

Příčiny vývoje osídlení v posledních deseti letech by měly vést k zamyšlení a analýze. Významné nejsou ani tyto absolutní hodnoty přírůstků či úbytků počtu obyvatel v českých městech jako spíše trendy vývoje. V současné době nejsou k dispozici (ze sčítání 2001) některé významné sociálně ekonomické charakteristiky, zejména vyjížďka za prací.

V některých případech vzrostla města, která se nacházejí v území (okresech) s výraznou migrační ztrátou (např. Karviná, Sokolov, Bruntál). Populační zisky lze tedy pravděpodobně odvozovat jen z výrazně pozitivní přirozené měny, způsobené většinou vyšší koncentrací sociálních skupin obyvatel, vyznačujících se mj. vyšší natalitou.

Analýzu těchto souvislostí vývoje obyvatelstva ve městech a regionech považují za velice potřebnou, musí však být hlubší než jen statisticko demografické hodnocení.

Milan Körner